

САОПШТЕЊЕ

ИА01

број 197 - год. LXVII, 20.07.2017.

Статистика науке, технологије и иновација

СРБ285 ИА01 301211

Индикатори иновативних активности, 2014–2016.

Подаци који су приказани у овом саопштењу представљају резултат истраживања о иновативним активностима у пословним субјектима у периоду 2014–2016. године. Истраживање је спроведено на узорку од 3.587 пословних субјеката. У истраживању су иновативни пословни субјекти дефинисани као пословни субјекти који су у посматраном периоду увели иновацију производа или процеса, иновацију у организацији или маркетингу. Резултати истраживања су показали да учешће пословних субјеката са бар једном од наведених врста иновација износи 41,2 %. Кључни фактор за иновативне активности одређеног пословног субјекта представља величина тог субјекта. Иновативна су два од три велика пословна субјекта, нешто више од половине средњих пословних субјеката, док је малих пословних субјеката незнатно више од 38%. Иновативне активности су заступљеније код пословних субјеката који се баве производњом, где је иновације увела готово половина субјеката, док је код услужних делатности иновације увело мање од 40% пословних субјеката.

1. Пословни субјекти према иновативности, делатности и величини

	Укупно	Иноватори	Пословни субјекти који нису увели иновације	Учешће иноватора у %
Укупно	16957	6994	9963	41,2
Мали пословни субјекти	14174	5417	8757	38,2
Средњи пословни субјекти	2257	1228	1030	54,4
Велики пословни субјекти	526	349	177	66,3
Производни пословни субјекти	4723	2232	2492	47,3
Услужни пословни субјекти	12233	4762	7472	38,9

У погледу регионалне заступљености, иновације производа/услуга имају највеће учешће и равномерно су заступљене по регионима, тако је више од четвртине пословних субјеката увело нови производ или услугу. Регионална заступљеност иновација у организацији и маркетингу је у распону од 20,9% до 25%, док су иновације процеса заступљене од 17,4% до 25%.

2. Заступљеност врста иновација према територији и величини пословног субјекта

Територија	Величина	Пословни субјекти – иноватори					Неиноватори
		иновација производа/услуге	иновација производног процеса	напуштене иновације или још увек у току	иновација у организацији	иновација у маркетингу	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	Укупно	26,9	21,0	14,3	24,2	22,3	58,8
	Мали	25,3	19,0	13,3	22,1	20,3	61,8
	Средњи	33,0	28,9	17,7	31,8	30,3	45,6
	Велики	45,4	41,7	27,7	47,3	40,9	33,6
СРБИЈА – СЕВЕР	Укупно	26,4	19,7	14,9	24,9	21,7	58,7
	Мали	24,6	17,5	14,0	23,0	19,7	61,8
	Средњи	34,5	28,6	17,7	33,2	30,5	43,6
	Велики	46,9	44,4	29,2	48,2	43,4	30,7
Београдски регион	Укупно	27,2	21,0	16,1	25,0	22,0	58,7
	Мали	25,1	18,7	15,4	23,3	20,1	61,9
	Средњи	38,3	32,1	17,2	31,8	30,6	41,3
	Велики	47,9	47,2	31,7	49,9	46,6	25,8
Регион Војводине	Укупно	25,1	17,4	12,8	24,9	21,3	58,8
	Мали	23,6	15,3	11,4	22,4	19,1	61,6
	Средњи	29,6	24,1	18,4	35,0	30,5	46,6
	Велики	45,3	40,0	25,4	45,5	38,4	38,3

2. Заступљеност врста иновација према територији и величини пословног субјекта (наставак)

Територија	Величина	Пословни субјекти – иноватори					Неиноватори
		иновација производа/услуге	иновација производног процеса	напуштене иновације или још увек у току	иновација у организацији	иновација у маркетингу	
СРБИЈА – ЈУГ	Укупно	28,0	24,2	13,1	22,6	23,4	58,9
	Мали	26,9	22,7	11,7	20,1	21,6	61,8
	Средњи	30,8	29,3	17,6	29,7	30,0	48,6
	Велики	41,6	35,1	24,2	45,4	34,8	40,7
Регион Шумадије и западне Србије	Укупно	28,4	25,0	13,6	22,7	25,0	57,6
	Мали	27,6	24,2	12,6	20,7	22,9	59,6
	Средњи	29,9	27,3	16,2	28,5	32,6	50,0
	Велики	42,9	34,2	24,6	43,2	35,8	45,4
Регион јужне и источне Србије	Укупно	27,4	22,8	12,3	22,3	20,9	61,1
	Мали	25,8	20,2	10,2	19,2	19,4	65,4
	Средњи	32,2	32,6	19,9	31,7	25,7	46,3
	Велики	39,8	36,6	23,5	48,6	33,4	33,8

Учешће пословних субјеката иноватора у организацији и у маркетингу износи 30,2% и мање је од иноватора производа и процеса, где је сваки трећи пословни субјект иноватор. Наведене две групе иновација се углавном јављају истовремено у пословним субјектима. Заступљеност пословних субјеката, који су истовремено увели иновације производа и процеса и иновације у организацији и маркетингу износи 22,4%. Највећа заступљеност пословних субјеката иноватора је у прерађивачкој индустрији и у стручним, научним, техничким и иновационим делатностима.

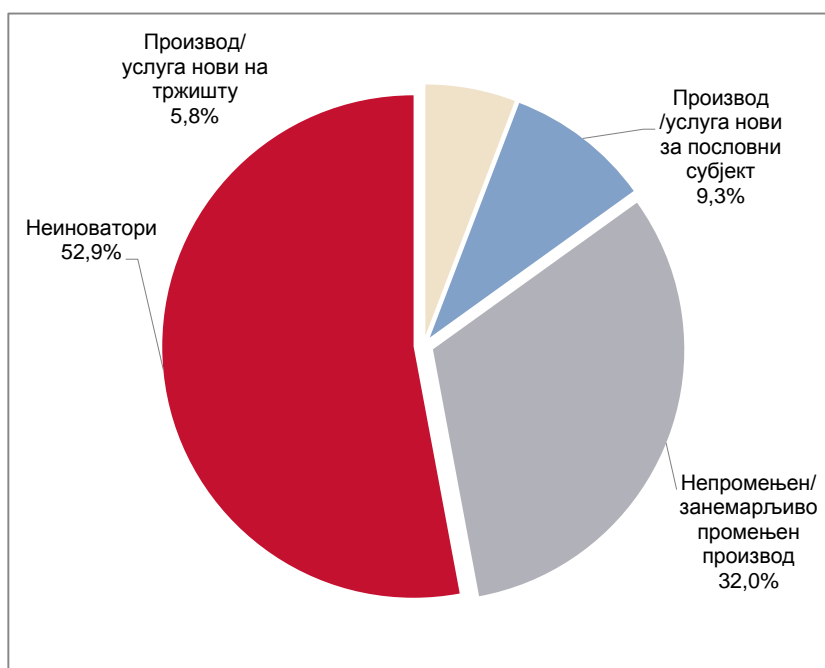
3. Пословни субјекти према врсти иновативности и секторима делатности

	Иноватори								Неиноватори %
	укупно		иноватори производа и процеса		иноватори у организацији и маркетингу		иноватори производа и процеса и иноватори у организацији и маркетингу		
	број	%	број	%	број	%	број	%	
Укупно	6994	41,2	5665	33,4	5129	30,2	3800	22,4	58,8
A – Пољопривреда, шумарство и рибарство	177	41,9	136	32,2	138	32,7	97	23,0	58,1
B – Рударство	16	27,1	11	18,6	12	20,3	7	11,9	72,9
C – Прерађивачка индустрија	2002	47,9	1700	40,7	1527	36,6	1225	29,3	52,1
D – Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	36	53,7	27	40,3	23	34,3	14	20,9	46,3
E – Снабдевање водом и управљање отпадним водама	94	31,1	73	24,2	86	28,5	64	21,2	68,9
F – Грађевинарство	368	36,7	318	31,7	209	20,9	159	15,9	63,3
G – Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	966	31,0	671	21,5	699	22,4	403	12,9	69,0
H – Саобраћај и складиштење	289	37,3	195	25,2	177	22,9	84	10,9	62,7
I – Услуге смештаја и исхране	136	30,8	119	26,9	127	28,7	109	24,7	69,2
J – Информисање и комуникације	1061	40,2	847	32,1	828	31,4	614	23,3	59,8
K – Финансијске делатности и осигурање	114	38,1	76	25,4	107	35,8	69	23,1	61,9
L – Пословање некретностима	5	8,5	3	5,1	3	5,1	1	1,7	91,5
M – Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	1505	47,3	1304	41,0	1020	32,1	818	25,7	52,7
N – Административне и помоћне услужне делатности	224	53,1	185	43,8	174	41,2	136	32,2	46,9
Q – Здравствена и социјална заштита	0	0	0	0	0	0	0	0	0
R – Уметност, забава и рекреација	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4. Удео у укупном приходу од иновација производа/услуга

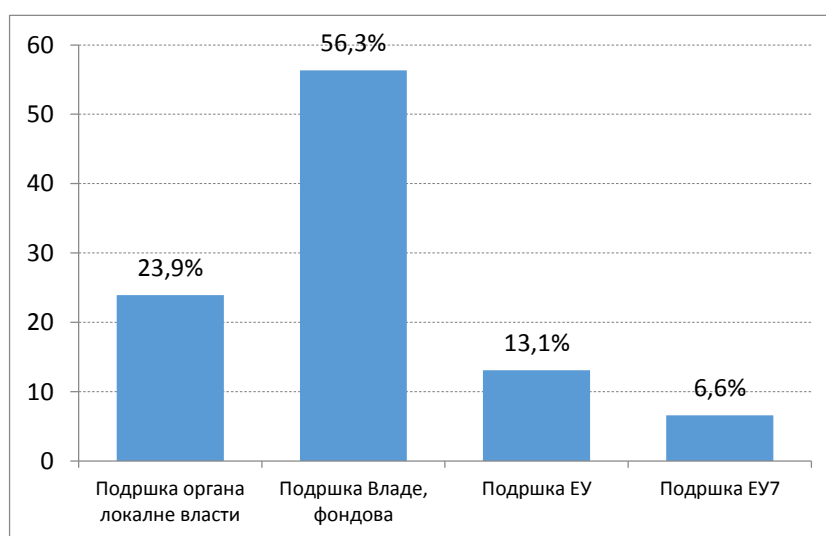
У структури прихода пословних субјеката иноватора доминира учешће прихода од продаје непромењених или занемарљиво мало промењених производа и износи 32%. Учешће од продаје производа/услуга који су нови за пословни субјект и учешће од продаје производа/услуга који су нови на тржишту збирно износи око 15%.

Структура прихода иноватора

Финансијску помоћ од државних инстанци (финансијску подршку у виду пореских олакшица, грантова, субвенционисаних зајмова или зајмовних гаранција) добило је 12,5% пословних субјеката – иноватора.

Структура финансијске помоћи технолошким иноваторима

5. Тржиште продаје производа или услуга

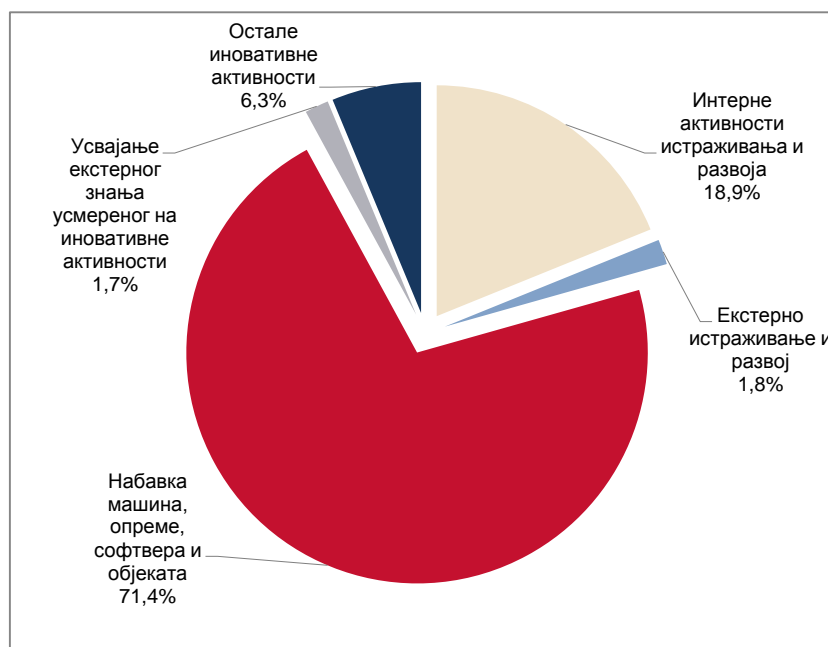
Најбројнији су пословни субјекти који продају производе/услуге на локалном-регионалном тржишту, а следе они који продају на националном тржишту. Учесће иноватора у односу на неиноваторе, на тржишту земаља ЕУ, ЕФТА је дупло веће, док је на тржишту осталих земаља незнатно веће.

Тржиште	Иноватори		Неиноватори
	иноватори производа и процеса	иноватори у организацији и маркетингу	
Локално, регионално тржиште	55,1	53,6	63,6
Национално тржиште	23,1	24,0	23,1
Земље ЕУ, ЕФТА	15,0	15,6	7,8
Друге државе	6,8	6,7	5,5

6. Издаци за иновативне активности

Издаци за иновативне активности укључују улагања у развој нових производа, улагања у увођење новог производа на тржиште, средства усмерена на значајно усавршавање постојећих производа, услуга или процеса, као и средства за иновационе пројекте који још нису довршени. У издатке за иновативне активности спадају текући издаци (плате, опрема, материјал, услуге и сл.), као и инвестициони издаци. Учешће трошкова за набавку машина, опреме и софтвера је преко 71% и представља највећи удео укупних издатака за иновативне активности пословних субјеката.

Структура издатака за иновативне активности

7. Значај фактора који су били препрека иновационим активностима

Код већине пословних субјеката, који нису иноватори, њих 77%, није имало разлога за иновативне активности, док је код 23% постојала потреба, али нису иновирали због превеликих препрека. Као највеће препреке иновативним активностима, пословни субјекти су оценили недостатак сопствених финансијских средстава за иновације и превисоке трошкове иновација.

Фактори	Значај			
	висок	средњи	мали	занемарљив
Недостатак сопствених финансијских средстава за иновације	14,6	4,4	2,9	78,1
Недостатак кредита или приватног капитала за иновације	8,0	7,6	4,0	80,3
Превисоки трошкови иновација	12,6	5,4	3,4	78,5
Недостатак квалификованих кадрова у пословном субјекту	5,3	7,4	5,3	81,9
Недостатак партнера за сарадњу	5,5	7,2	5,5	81,9
Тешко добијање државних донација и субвенција за иновације	9,5	4,6	5,3	80,5
Неизвесна тражња на тржишту за вашим иновативним идејама	6,7	6,8	5,0	81,6
Превелика конкуренција на вашем тржишту	7,0	6,8	5,0	81,3
Законска регулатива/прописи који представљају терет	7,1	6,7	5,5	80,8
Законска регулатива/прописи који стварају несигурност	7,6	6,6	4,7	81,1
Законска регулатива/прописи који нису конзистентни у целој ЕУ	5,0	5,1	6,0	83,9

8. Запослени са високим образовањем или образовањем стеченим након факултета (мастер, специјалиста, магистар, доктор наука)

У укупној популацији пословних субјеката једну четвртину чине они у којима нема запослених са високим образовањем, с тим да су то углавном мали пословни субјекти. Највећи број средњих пословних субјеката запошљава од 1% до 4% високообразованих, док скоро трећина великих пословних субјеката запошљава од 10% до 24% високообразованих кадрова.

	Запослени са високим образовањем или образовањем стеченим након факултета						
	0%	1–4%	5–9%	10–24%	25–49%	50–74%	75–100%
Укупно	24,74	19,47	8,84	14,74	9,87	10,32	12,02
Мали	27,96	18,06	6,77	12,38	9,81	11,22	13,79
Средњи	9,74	28,12	18,33	25,55	9,39	5,76	3,10
Велики	2,29	20,19	23,81	32,19	13,14	5,71	2,67

Методолошке напомене

Истраживање о иновативности пословних субјеката спроведено је на основу репрезентативног узорка. Узорак је алоциран на подручју Републике Србије до нивоа региона, пропорционално броју пословних субјеката. Узорак чини 3,587 малих, средњих и великих пословних субјеката. Велики пословни субјекти су обухваћени у целини. Оквир за избор узорка јесу активни пословни субјекти добијени из Статистичког пословног регистра, који садржи 16.957 пословних субјеката. Добијени резултати су пондерисани и израчунати на нивоу популације пословних субјеката.

Анкета о пословним субјектима спроведена је на узорку стратификованом према величини пословног субјекта (мали: од 10 до 49 запослених, средњи: од 50 до 249 запослених и велики: преко 250 запослених) и према делатностима (групе делатности према КД 08). Реализација узорка износи преко 81%. Од изабраних пословних субјеката, око 2% није нађено на адреси, такође око 2% пословних субјеката није одговорило из неког другог разлога, док је 1% изабраних пословних субјеката било у блокади или стечају. На анкету није одговорило око 14% пословних субјеката.

У истраживању су коришћени: веб-упитник – 14%, мејл – 15% и штампани упитник који је дистрибуиран и прикупљен поштом – 71%.

Контакт: paun.cukavac@stat.gov.rs тел.: 011 2412-922, локал 440

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, Београд, Милана Ракића 5
Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор
Тираж: 20 • Периодика излажења: двогодишња